

Marta leží v posteli.

S přivřenýma očima si prodlužuje tu chvíli procitnutí ze spánku, ty jedinečné minuty pлавného vznášení, kdy necítí prožitá léta, kdy se potuluje mezi všemi těmi uplynulými roky. Přesouvá se tak od jedné Marty k druhé a dopřává své paměti podle rozmaru nahodilá zastavení tam, kde se buď radovala, anebo trápila.

Pak si povzdechne. Povzdechy má ráda, dokonce i ty bezdůvodné. Jsou tak uklidňující a osvěžující, ty drobné závaný z hloubi duše.

Teprve až po povzdechnutí otevře oči dokořán, do svého pokoje, do svého života. Života staré dámy.

Kolem ní převládá mdle béžová barva, kterou mají

závěsy, přehoz přes postel, potahy obou křesel i dečka na prádelníku.

Při zvedání a sedání na kraj postele je nutná opatrnost. Uvolnit ztuhlé klouby a smířit se s pošukáváním v levém boku, které ji bude provázet až do večerního ulehnutí a s nímž se víceméně už nedá nic dělat.

Další povzdech. Trepky. A saténový župan.

V kuchyni ukazují hodiny osm, to je dané. V konvici bublá voda. V topinkovači se opéká chleba. Tři malé krajíčky, víc ne.

K překvapení dojde při přípravě čaje. Dvě vrchovaté lžičky, víc ne.

Zamlouvá se jí to méně než obvykle. A co hůř, kdyby naslouchala svému nitru, řekla by, že je jí z vůně čaje tak trochu nevolno, a protože svému nitru naslouchá – nic víc ostatně ani nedělá – zvedá neklidné ruce k hrudi.

Srdce jí tluče pravidelně. Marta si přesto přitáhne malý stolek a s pečlivým odpočítáváním si připravuje pilulky. S léky je to stejné jako s těmi povzdechy: uklidňují. Už to odpočítávání přináší úlevu srdci i boku.

Odpor k čaji jí vrtá hlavou. Jenže jak může žena, která už tolik let nepoznala pocit žádostivosti, uhodnout, že potíže, co ji teď sužuje, vyplývá úplně jednoduše z určité chuti.

Marta má chuť na kávu. Po dvaceti letech důsledné oddanosti cejlonskému čaji má chuť na kávu.

Ten čaj byl asi důsledkem jisté zábrany a rezignace celého organismu v den Edmondova pohřbu, kdy cítila nevolnost a neměla sílu posadit se sama s šálkem bílé kávy ke stolu v téže kuchyni, kde přitom tolikrát toužila posnídat v klidu, bez brblání svého manžela, kterému vždycky buď něco vadilo, anebo ho někdo rozčiloval.

Nevrlý Edmond, žlučovitý Edmond...

Kávu Marta v kredenci má. Pro děti, když přijdou na návštěvu, nebo pro domovnici, když dělá velký úklid schodiště.

Ale káva, kterou si teď sama dopřeje, nemá nic společného s tou, co vaří při návštěvě dětem, ani s tou, kterou podává paní Groslierové s prsty flekatými od leštidla.

Tuhle kávu Marta usrkává s přivřenýma očima, jako by se znovu probouzela. Upíjí ji s požítkem, lačnými doušky.

Jedinečné okamžiky pлавného vznášení.

A pohltní ji barevná vidina s úplně jasnými obrysy, protože je z předchozího dne. Vidina toho muže vždy s šálou kolem krku, který je v hospůdce „U Tří kanonů“ stejně jako ona štamgastem v odpolední hodině označované jako mrtvá, kdy nehybnost pře-

chází v prázdnotu a rohy samoty začíná obrušovat nuda.

Včera odpoledne měl ke svému obvyklému vypasovanému saku z hnědého sametu docela pěknou šálu v odstínu granátově červené a s kašmírovými motivy.

Včera odpoledne si také ke kávě objednal skleničku vínovice a Valentin, který mu ji servíroval, po něm střelil nevyzpytatelným pohledem, a pak jako by hledal ujištění u starého, trochu vypelichaného psa s bílou srstí, způsobně svinutého u nohou pána, jemuž se tak výrazně podobá.

A včera odpoledne se muž vždy s šálou kolem krku obrátil k Martě. Pomalu zvedl šálek – s překvapivě vytříbeným, jemným vkusem na to, jak silné má na svůj věk ruce; ty ruce ji už dlouho ohromovaly, ještě víc než nepřeborné množství šál a šátků – a jako by jí na dálku věnoval tu kávu, jejíž aromatická vůně ji obklopovala, vypil obsah šálku, aniž z ní spustil oči. Jako by si ji chtěl spojit s tou chvílí silného chuťového prožitku.

Marta oproti veškerému očekávání nehnula ani brvou, tím spíš, že v tom pohledu nebyla ani stopa po vulgaritě, ale ani nic bratrského. A přes tři stolky, které je dělily, se na mohutné vlně společné a spontánní představivosti připojila k jeho vychutnání až

do poslední kapky. Poté se muž zcela nenuceně vrátil ke svému skicáku, Marta se zase sklonila nad obří křížovkou a přinutila se dopít svůj bylinný odvar bez chuti a zápachu...

Vzdor jejím obavám nenásleduje po dnešním ranním kávovém úletu žádné bušení srdce ani jiný podobný postih. Dopřeje si tedy ještě jeden šálek a požitek z něj pak uzavře povzdechem uspokojení, při kterém se lehce zvedá její plochá, trochu kostnatá hrud'

Využije onoho blahodárného závanu energie, vyvětrá pokoj a vytrídí staré noviny. Na těch včerejších, už skoro ze tří čtvrtin dočtených, ji zaujme jedno slovo uprostřed křížovkové mřížky. To, které tam vepsala po „společném vychutnání kávy“ od muže vždy s šálou kolem krku. Přečtené slovo „plán“ by podle zadání mělo definovat „nějaký zvláštní úmysl“. Mar-ta náhle cítí ve tvářích horkost, a přitom si ani neuvědomuje, že se červená.

Jeden plán má. Úmysl také, a to dost zvláštní. Po tolika letech bez chuti něco podniknout či sebe-menšího rozmaru pojme Marta zcela zvláštní úmysl, a to zajít ještě dnes ve tři hodiny ke „Třem kanonům“ a objednat si u Valentina dvě kávy, z toho jednu pro sebe.